

2016/2271(INI)

28.3.2017

СТАНОВИЩЕ

на комисията по заетост и социални въпроси

на вниманието на комисията по промишленост, изследвания и енергетика

относно цифровизацията на европейската промишленост
(2016/2271(INI))

Докладчик по становище: Марю Лауристин

PA_NonLeg

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по заетост и социални въпроси приканва водещата комисия по промишленост, изследвания и енергетика да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

- А. като има предвид, че секторът на информационните и комуникационни технологии (ИКТ) понастоящем осигурява заетост на шест милиона души в Европа; като има предвид, че 40% от европейските работници страдат от недостиг на умения в областта на цифровите технологии и изпитват трудности при ученето през целия живот; като има предвид, че системите за образование и обучение трябва да бъдат адаптирани и допълнително засилени, за да могат да отговорят на изискванията на цифровия пазар на труда;
  - Б. като има предвид, че съществува голямо несъответствие, свързано с пола, по отношение на заетостта и обучението в сектора на ИКТ, което има сериозни отрицателни последици за равенството на пазара на труда;
  - В. като има предвид, че цифровизацията на промишлеността прониква дълбоко във всички части на сектора, като по този начин увеличава конкурентоспособността му чрез иновативно и устойчиво производство на стоки и услуги, като стимулира икономическия растеж и създаването на работни места и благоденствие, но също така и създава предизвикателства, които изискват активното участие на социалните партньори и публичните органи в търсенето на справедлив преход към цифровизация;
  - Г. като има предвид, че относителният дял на промишлената добавена стойност и заетост в ЕС намалява в продължение на десетилетия, което доведе до икономически неравновесия и оказа отрицателно въздействие върху социалното и регионално сближаване в някои случаи;
  - Д. като има предвид, че цифровизацията може да доведе до нов тип свързани отношения между лица, групи, машини и системи и че по този начин могат да възникнат синергични ефекти в резултат от човешката изобретателност и изкуствения интелект;
  - Е. като има предвид, че съществува голям риск да бъдат автоматизирани средно 9 % от работните места, а половината от задачите на други 25 % от работните места да бъдат значително променени в резултат от автоматизацията;
  - Ж. като има предвид, че според Комисията търсенето на висококвалифицирани работници в областта на цифровите технологии продължава да нараства и, ако не бъдат взети подходящи мерки, би могло да се стигне до 756 000 незаети работни места до 2020 г., като така ще бъдат застрашени растежът и конкурентоспособността на ЕС; като има предвид, че настоящите системи за образование и обучение трябва да бъдат преразгледани, когато това е необходимо, за да се отговори по-добре на нуждите на цифровия пазар на труда и да се повишат равнищата на заетост;
- З. като има предвид, че приспособяването към техническите достижения, както и

произтичащите в резултат от това промени в трудовия свят представляват непрестанна задача, която засега ще занимава предприятията, профсъюзите и лицата, определящи политиките; като има предвид, че едно от основните предизвикателства ще бъде да се приведат системите за образование и обучение в съответствие с нуждите на цифровия пазар на труда, за да се гарантира, че цифровизацията на промишлеността ще продължава да играе допълваща роля спрямо работата на човека;

1. подчертава, че цифровизацията на промишлеността предлага големи предизвикателства и възможности, както от гледна точка на създаването и загубата на работни места, така и по отношение на организацията на работата; подчертава, че цифровизацията на промишлеността изисква съгласувани със социалните партньори целенасочени мерки от страна на Комисията и държавите членки по отношение на заетостта, социалната, образователната и данъчната политика, укрепването на колективното договаряне, както и предоставянето на съвременна инфраструктура; подчертава, че цифровизацията на промишлеността следва да бъде оформена по такъв начин, че да допринесе за подобряване на условията на труд;
2. подчертава, че новите форми на труд, основаващи се на цифровизацията, често водят до разделяне на мястото на работа от предприятието, което представлява предизвикателство по отношение на приложимото трудово право, социалната защита и колективните трудови договори, включително принципа на равно третиране на едно и също работно място; изразява загриженост във връзка с увеличаването на несигурните работни места в областта на промишлеността, включително фиктивна самостоятелна заетост и злоупотреба с договори за „нула часове“; подчертава, че защитата на работниците следва да бъде еднакво осигурена навсякъде в цифровия пазар на труда;
3. отбелязва силните регионални различия по отношение на цифровизацията на промишлеността, които оказват въздействие върху работните места, производителността и растежа, по-специално за МСП; отбелязва, че е налице не само регионално, но и социално разделение по отношение на цифровизацията, както и различия между предприятията; призовава следователно за по-големи усилия за развитието на приобщаващи цифрови инфраструктури, включително достъп до широколентови комуникации, както и за подпомагане на МСП, особено в изоставащите региони; призовава Съюза да подкрепя инвестициите в цифрова инфраструктура и по-добре да използва европейските фондове в това отношение; подчертава необходимостта от насърчаване на всеобщ достъп до интернет, включително за групите в неравностойно положение и за хората, живеещи в селските райони;
4. счита, че публичните цифрови иновации и отворените стандарти са начин за преодоляване на концентрацията на цифрово знание в малък брой промишлени дружества, като по този начин се насърчава балансираното цифрово развитие на държавите членки;
5. подчертава значението на създаването на мрежи и на сътрудничеството на вече установените национални инициативи за цифровизация, като Индустрия 4.0, и призовава за повече усилия за подкрепа на регионите и секторите, които

понастоящем изостават, за да се гарантират равни възможности и да се насърчи засиленото икономическо, социално и териториално сближаване; подчертава потенциала на центровете за компетентност в областта на цифровите технологии за подкрепа на цифровизацията на промишлеността и за повишаване на конкурентоспособността на съществуващите дружества и за стимулиране на създаването на нови такива;

6. посочва, че цифровата промяна е сложно явление, което трябва да бъде третирано и на европейско равнище, за да се избегне фрагментацията на единния пазар, както и че в този контекст е желателно да има тясно сътрудничество с националните и регионалните заинтересовани лица;
7. призовава Комисията и държавите членки, в сътрудничество със социалните партньори, да извършват редовен контрол и оценка на въздействието на цифровизацията върху качеството, броя и вида на работните места, както и търсенето на умения и квалификации, като съответно коригират свързаните с това политики с цел да се защитят правата на работниците и да се гарантира лоялна конкуренция; а също и да се гарантира, че цифровизацията допринася за повишаване на социалните и трудови стандарти; посочва, че в резултат от цифровизацията на промишлеността разликата между създаването и загубата на различни по вид работни места може да има последици върху финансовата устойчивост на схемите за социална сигурност, пенсионните системи и системите за осигуряване срещу безработица на държавите членки; припомня, че не всички бъдещи работни места са еднакво засегнати от цифровизацията на промишлеността и че значението на човешкото взаимодействие не следва да се подценява;
8. отбелязва въздействието на новите стопански модели, основани на цифровите технологии, върху пазара на труда, както и върху търсенето на цифрови умения на работниците и доставчиците на услуги; подчертава, че цифровизацията предлага възможности за връщане на изнесени производства; призовава Комисията и държавите членки да разработят стратегии за връщане на дружества с цел насърчаване на растежа и създаването на работни места в Съюза;
9. припомня риска цифровизацията да доведе до увеличаване на неравномерното разпределение на богатството чрез задълбочаването на цифровото разделение, което може да доведе до разцепление в обществото, в държавите членки и в регионите и да ги превърне в такива, които могат да се възползват от повишената цифрова производителност, и такива, които не могат; поради това призовава Комисията и държавите членки да проучат възможни начини за намаляване на неравенствата, възникващи в резултат от автоматизацията;
10. признава възможностите и предизвикателствата във връзка с цифровизацията на промишлеността; отбелязва положителните ефекти от цифровизацията на промишлеността, тъй като чрез нея се увеличава гъвкавото полагане на труд, което може да доведе до по-добър баланс между професионалния и личния живот, диверсифицират се възможностите за избор чрез мобилна работа от разстояние и се позволява на хората от селските и изолираните райони да се включат на пазара на труда, при условие че разполагат с необходимата инфраструктура, засилвайки по този начин икономическия растеж; признава същевременно, че породената от

цифровизацията тенденция към повишена гъвкавост може да увеличи опасността от непостоянна и несигурна заетост; подчертава, че новите форми на труд не трябва да се използват за заобикаляне на съществуващото трудово и социално законодателство по отношение защитата на правата на работниците и потребителите; изтъква, че традиционните отрасли и предприятия в икономиката, основаваща се на платформи, трябва да бъдат поставени при равни условия;

11. призовава Комисията и държавите членки да събират данни, за да наблюдават и оценяват въздействието на цифровизацията върху формите на заетост и условията на труд, както и да предприемат необходимите инициативи с цел изясняване на правното положение на работещите в платформи, по-специално като правят разграничение между самостоятелно заети лица и служители, и като адаптират съществуващото законодателство, когато това е необходимо, за да се гарантира, че всички работни места са подходящо обхванати от трудовото право; подчертава, че всички работници имат същите социални права, залегнали в Договорите и в Хартата на основните права на Европейския съюз, които права трябва да бъдат подкрепени, включително правото на свободно движение, свободата на сдружаване, правото на колективно договаряне и правото на стачни действия; подчертава необходимостта от пропорционална регулаторна и административна среда за икономиката, основаваща се на платформи, в която се вземат предвид правата и задълженията на всички заинтересовани страни;
12. припомня, че Съдът на Европейския съюз е определил понятието за работник въз основа на трудово правоотношение, характеризиращо се с определени критерии, като например подчиненост, възнаграждение и естество на работата¹; призовава за правна сигурност по отношение на това какво представлява „заетост“ в цифровия пазар на труда, за да се гарантира спазването на трудовото и социалното право; подчертава, че въз основа на фактите всички работници и служители в основаната на платформи икономика са или наети, или самостоятелно заети лица, и следва да бъдат класифицирани по съответния начин, независимо от договорното положение;
13. изразява загриженост относно значителните различия в нивото на цифрови умения в различните държави членки и между тях; подчертава необходимостта от преодоляване на тези разлики, които имат отрицателно въздействие върху създаването на възможности и върху пазара на труда;
14. призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че цифровизацията на промишлеността и последващото увеличаване на новите форми на труд няма да имат отрицателно въздействие върху социалните вноски и че всички вноски ще се плащат за всички форми на труд; отбелязва, че цифровите решения могат да улеснят събирането на данъците и на социалноосигурителните вноски;
15. призовава Комисията и държавите членки да включват редовно социалните партньори, когато адаптират регулаторната рамка в областта на цифровата икономика; призовава социалните партньори да сключат колективни договори за „икономиката на платформите“;
16. призовава държавите членки да гарантират достъп до обучение за придобиване на

---

¹ Вж. решение на Съда на ЕС по дело C-596/12, точка 17 и по дело C-232/09, точка 39.

умения за XXI век, по-специално цифрови умения, критическо мислене, решаване на проблеми, работа в екип и използване на големи информационни масиви, с цел да се позволи равноправното участие на всички граждани на цифровия единен пазар; изтъква в този контекст значението на трансверсалните умения, които позволяват на работниците да вземат информирани решения и да развият инициативност и самопознание; подчертава ролята на работодателите в организирането и финансирането на подходящо обучение, което позволява на работниците да увеличат цифровите си умения и квалификация; обръща специално внимание на работниците, заемщи длъжности, застрашени да бъдат премахнати в резултат от текущата цифровизация на промишлеността;

17. подчертава значението на ученето през целия живот за всички работници в цифровата ера; призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че работниците, които губят работните си места, разполагат с бърз достъп до преквалификация в областта на цифровите умения, ако пожелаят това; призовава за модернизиране на системите за социална закрила, така че да отразяват моделите на труд и професионално развитие, оформени от цифровизацията;
18. подчертава значението на осигуряването на съответствие на образователните системи с потребностите на цифровата икономика с цел на учащите да се предоставят подходящи познания и умения; отново призовава Комисията и държавите членки да насърчават интердисциплинарното мислене в училищата, за да се задоволи нарастващото търсене на умения в областта на цифровите технологии и допълващи умения; призовава държавите членки да се съсредоточат не само върху повишаването на уменията на работната сила, но и да насърчават преподаването и интересът в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ), както и в предприемаческите и социалните умения от ранна възраст; подчертава, че трябва да бъдат положени специални усилия за преодоляване на сериозната неравнопоставеност между половете в сектора на ИКТ; призовава държавите членки да включат социалните партньори, както и институциите за образование и обучение в развитието стратегии за уменията и програми за професионално обучение за ерата на цифровите технологии;
19. отбелязва, че несъответствието на уменията в цифровата икономика не означава само липса на умения, но също така е резултат от лоши условия на труд, които подтиква някои от най-квалифицираните работници да вземат решение да работят на друго място, и от недобро управление на човешките ресурси, което не успява да използва в пълна степен уменията и знанията на цифровото поколение;
20. приветства инициативите на Комисията с цел преодоляване на недостига на висококвалифицирани работници, като например Коалицията за умения и работни места в областта на цифровите технологии; подчертава, че дългосрочен успех в тази област може да се постигне единствено чрез участието на всички съответни страни, включително социалните партньори, институциите за образование и обучение и НПО;
21. подчертава, че работниците нямат спомагателни функции към роботизираните производствени системи или цифрови платформи, а играят важна роля в оформянето на работната среда и цифровизацията на промишлеността; подчертава

следователно необходимостта от утвърждаване на правото на консултация и участие във фирмените въпроси, както и участието на социалните партньори на всички равнища, за да се гарантира справедлив преход към цифровизация;

22. подчертава необходимостта да се определят и анализират както положителните последици от цифровизацията на промишлеността, така и рисковете пред здравословните и безопасни условия на труд, включително новите психологически рискове и въздействието на взаимодействието между човек и робот, така че да се предприемат подходящи мерки, когато е необходимо; подчертава необходимостта от включване на социалните партньори в този контекст; посочва психологическите и неврологичните ефекти върху работниците от цифровизацията, тъй като постоянната достъпност представлява риск от поява на свързани с работата проблеми с психическото здраве, като например изтощение; в тази връзка препоръчва работниците да имат право да се ползват от „право на изключване“ извън договореното работно време;
23. призовава Комисията и нейните агенции, по-специално Европейската агенция за безопасност и здраве при работа (EU-OSHA), да анализират ефектите от цифровизацията, роботиката и изкуствения интелект върху психическото натоварване и да направят препоръки за политиката, ако е необходимо; посочва въздействията, които постоянният надзор чрез използване на цифровите технологии може да крие за работната среда и за стреса на работното място; подчертава във връзка с това, че проучванията ясно показват, че по-голямото напрежение и надзор повишават по-скоро не качеството на работа, а рисковете за здравето, грешките и злополуките¹;
24. призовава държавите членки да предприемат съвместно със социалните партньори общонационални консултации относно бъдещето на работата и цифровизацията; счита, че Комисията следва да играе ключова роля при разпространяването и координацията на такива национални инициативи;
25. отбелязва, че увеличеното използване на нови технологии и средства за електронна комуникация на работното място повдига въпроси относно неприкосновеността на личния живот на работниците и новите възможности за контрол и наблюдение; поради това подчертава неотложната необходимост от обсъждане и разработване на по-добри политически рамки по отношение на използването на данни, обработката, съхранението и собствеността на данните във връзка с персонала, в съответствие с Регламент № 2016/679, за да се предотврати нарушение на основните права на работниците и да се гарантира правото на работниците на достъп до данните;
26. отбелязва потенциала на цифровизацията по отношение на достъпността на социалните услуги и други обществени услуги, както и включването на лица с увреждания и лица с ограничена мобилност на пазара на труда; в този контекст подчертава по-специално важността на работата от разстояние;
27. отбелязва увеличаването на работата в платформи и очаква тя да продължи да се

---

¹ Европейска агенция за безопасност и здраве при работа: „Риск от стрес, свързан с работата. Европейска кампания за оценка на риска“; Изтеглен на 14 юни 2013 г. от <https://osha.europa.eu/en/surveys-and-statistics-osh/esener>.

разпространява в промишления отрасъл, като се имат предвид възможностите за децентрализация и гъвкавост, предоставяни от цифровизацията; отново изразява своята загриженост относно използването на работата в платформа за заобикаляне на данъчното законодателство и правата на работниците, включително минимални работни заплати, задължения за безопасни и здравословни условия на труд, максимално работно време и права на социална сигурност в някои случаи; призовава Комисията и държавите членки да разработят рамка, която да гарантира, че работниците в платформи се ползват със същите права като работниците в традиционната икономика, както и че е налице равнопоставеност когато става дума за данъци и социалноосигурителни вноски на лицата и предприятията, с оглед гарантиране на дългосрочната стабилност на публичните финанси и системите за социална сигурност.

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

43	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Robert Rochefort, Jasenko Selimovic, Yana Toom, Renate Weber
ECR	Anthea McIntyre; Jana Žitňanská
ENF	Dominique Martin, Joëlle Mélin
GUE/NGL	Tania González Peñas, Rina Ronja Kari, Patrick Le Hyaric, Neoklis Sylikiotis
EPP	Georges Bach, David Casa, Krzysztof Hetman, Adam Kósa, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Thomas Mann, Marek Plura, Sofia Ribeiro, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Michaela Šojdrová, Csaba Sógor, Romana Tomc
S&D	Maria Arena, Ole Christensen, Jan Keller, Marju Lauristin, Javi López, Alex Mayer, Emilian Pavel, Georgi Pirinski, Maria João Rodrigues, Joachim Schuster, Jutta Steinruck, Marita Ulvskog
Green/EFA	Jean Lambert, Terry Reintke, Tatjana Ždanoka

1	-
NI	Lampros Fountoulis

2	0
ENF	Mara Bizzotto
GUE/NGL	João Pimenta Lopes

Легенда на използваните знаци:

+ : „за“

- : „против“

0 : „въздържал се“